वैशंपायनउवाच याज्ञसेन्यावचःश्रुत्वापुनरेवार्जुनोब्रवीत् ॥ अनुमान्यमहाबाहुंज्येष्ठंभ्रातरमच्युतं ॥ १ ॥ अर्जुनउवाच दंडःशास्तिप्रजाःसर्वादं
डएवाभिरक्षति ॥ दंडःसुप्तेषुजागर्तिदंडंधर्मंविदुर्बुधाः ॥ २ ॥ दंडःसंरक्षतेधर्मंतथैवार्थंजनाधिप ॥ कामंसंरक्षतेदंडस्त्रिवर्गोदंडउच्यते ॥ ३ ॥ दंडेनरक्ष्यतेधान्यं
धनंदंडेनरक्ष्यते ॥ एवंविद्वन्नुपाधत्स्वभावंपश्यस्वलौकिकं ॥ ४ ॥ राजदंडभयादेकेपापाःपापंनकुर्वते ॥ यमदंडभयादेकेपरलोकभयादपि ॥ ५ ॥ परस्परभयादे
केपापाःपापंनकुर्वते ॥ एवंसांसिद्धिकेलोकेसर्वंदंडेप्रतिष्ठितं ॥ ६ ॥ दंडस्यैवभयादेकेनखादंतिपरस्परं ॥ अंधेतमसिमज्जेयुर्यदिदंडोनपालयेत् ॥ ७ ॥ यस्माद
दांतान्दमयत्यशिष्टान्दंडयत्यपि ॥ दमनाद्दंडनाच्चैवतस्माद्दंडंविदुर्बुधाः ॥ ८ ॥ वाचादंडोब्राह्मणानांक्षत्रियाणांभुजार्पणं ॥ दानदंडाःस्मृतावैश्यानिर्दंडःशू
द्रउच्यते ॥ ९ ॥ असंमोहायमर्त्यानामर्थसंरक्षणायच ॥ मर्यादास्थापितालोकेदंडसंज्ञाविशांपते ॥ १० ॥ यत्रश्यामोलोहिताक्षोदंडश्चरतिसूद्यतः ॥ प्रजास्त
त्रनमुह्यंतेनेताचेत्साधुपश्यति ॥ ११ ॥ ब्रह्मचारीगृहस्थश्चवानप्रस्थश्चभिक्षुकः ॥ दंडस्यैवभयादेतेमनुष्यावर्त्मनिस्थिताः ॥ १२ ॥ नाभीतोयजतेराजन्नाभी
तोदातुमिच्छति ॥ नाभीतःपुरुषःकश्चित्समयेस्थातुमिच्छति ॥ १३ ॥ नाछित्वापरमर्माणिनाकृत्वाकर्मदुष्करं ॥ नाहत्वामत्स्यघातीवप्राप्नोतिमहतींश्रियं ॥
॥ १४ ॥ नाघ्नतःकीर्तिरस्तीहनवित्तंनपुनःप्रजाः ॥ इंद्रोवृत्रवधेनैवमहेंद्रःसमपद्यत ॥ १५ ॥ यएवदेवाहंतारस्तांल्लोकोर्चयतेभृशं ॥ हंतारुद्रस्तथास्कंदःशक्रोग्नि
वरुणोयमः ॥ १६ ॥ हंताकालस्तथावायुर्मृत्युर्वैश्रवणोरविः ॥ वसवोमरुतःसाध्याविश्वेदेवाश्चभारत ॥ १७ ॥ एतान्देवान्नमस्यंतिप्रतापप्रणताजनाः ॥ नब्र
ह्माणंनधातारंनपूषाणंकथंचन ॥ १८ ॥ मध्यस्थान्सर्वभूतेषुदांतान्शमपरायणान् ॥ जयंतेमानवाःकेचित्प्रशांताःसर्वकर्मसु ॥ १९ ॥ नहिपश्यामिजीवंतं
लोकेकंचिदहिंसया ॥ सत्वैःसत्वाहिजीवंतिदुर्बलैर्बलवत्तराः ॥ २० ॥

मपहरति ॥ ८ ॥ भुज्यतइतिभुजेभक्तंतन्मात्रार्पणंवेतनप्रदानमित्यर्थः दानंराज्ञे
द्रव्यार्पणं निर्दंडःदास्यमेवकारयेन्नत्वस्यदंडोस्ति शूद्रंतुकारयेद्दास्यमितिमनूक्तेः एतच्चाल्पापराधेज्ञेयं ॥ ९ ॥ १० ॥ श्यामःदृढाभिघातेनदंड्यस्यांध्यजनकत्वात् लोहिताक्षोदंडयितुःक्रोधातिशयात् सूद्यतः
सुतरामुद्यतः साधुयथापराधं ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ महतींइंद्रलोकादिं मत्स्यघातीवेत्यनपकारिणामपिवधःकार्यइत्यत्रदृष्टांतः ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥

Digitized by Google